

Reactie artikel "Afscheid tegen wil en dank" van Joop van der Horst in Onze Taal 2009.2/3

Desondanks schrijven moet blijven!

In Onze Taal 2009.2/3 schrijft Joop van der Horst over de toekomst van het schrijfonderwijs n.a.v. de 'Hom of kuit'-vraag in het decembernummer.

Die hamvraag is gesteld doordat het Platform Handschriftontwikkeling in Den Haag gepleit heeft voor meer aandacht voor het vak schrijven op de basisschool, de PABO en bijscholing van de leerkracht.

(Weet de huidige leerkracht waarop gelet moet worden bij het kiezen van een methode? Kan hij/zij ouders uitleggen waarom de balpen t/m groep 6/7 geweerd wordt? Kent hij/zij de argumenten om te kiezen voor onverbonden of verbonden schrift?)

Dhr. Van der Horst ziet het handschrift achteruit gaan. Dat vindt hij - evenals wij - jammer, maar lijkt hem onomkeerbaar. De reden van deze achteruitgang is o.i. veelomvattend: het lagere ontwikkelingsniveau van de motoriek van de 5-6 jarigen; te vroeg met schrijven beginnen; het oefenen al loslaten vóór er automatisering is bereikt; het te gemakkelijk terugvallen op de computer, etc.

De opvattingen en indeling van dhr. Van der Horst uit zijn gedegen artikel zijn hieronder cursief weergegeven. Onze toelichting en argumenten staan rechttop.

Computertijdperk

Het Platform Handschriftontwikkeling is voor het gebruik van de computer (snel en leesbaar), maar niet ten koste van het handschrift. Niet alleen maar om het culturele erfgoed van de schrijftraditie in stand te houden. Dat zou inderdaad vechten tegen de bierkaai zijn en slechts voor enkele specialisten weggelegd.

Ook wij besteden onze energie liever niet aan achterhaalde zaken.

Als we de kinderen een goed handschrift meegeven, kunnen ze zich zelfstandig redden in de maatschappij. Zij behouden o.a. hun autonomie en worden geen slaaf van de techniek.

In tegenstelling tot de ervaring van dhr. Van der Horst wordt er meer met de hand geschreven dan je zou verwachten. In ziekenhuizen en zorginstellingen wordt nog heel veel handmatig bijgehouden. Hoe belangrijk is juist daar de leesbaarheid!

Marginaal

Het Platform Handschriftontwikkeling roept niet zomaar dat het handwerk schrijven moet blijven. De argumenten staan op de site en zijn gratis te downloaden. We trekken aan de bel juist om het handschrift niet naar de marge te laten verdwijnen. (Op 11 november 2008 hebben we de petitie handgeschreven aangeboden en letterlijk de bel geluid).

*Dhr. Van der Horst somt als redenen van de achteruitgang op: gebrek aan oefening - daar kunnen we op school of zelf * wat aan doen; gebrek aan voorbeelden - is ook op te lossen; afwezigheid van maatschappelijk belang - dat staat te bezien.*

Het is van groot maatschappelijk belang, dat de burger zelfstandig is. Het scheelt de maatschappij veel geld, tijd en misverstanden als er leesbaar geschreven wordt, in situaties waarin schrijven noodzakelijk of wenselijk is.

Drijfzand

1. "Leggen wij het oplossen van het schrijfprobleem alleen bij school"? Nee, het ontwikkelen van de motoriek begint al thuis: laat kinderen buitenspelen! Maar, we komen de minder ontwikkelde motoriek op school wel tegen en we voorkomen verkramping van de schrijfbeweging als we daar in de school op inspelen: meer bewegen, liefst tweezijdig! De verticale en horizontale lichaamsas leren kruisen bij het voorbereidend schrijven en bewegingstussendoortjes bij het wisselen van de vakken.

Het schoonschrijfniveau hoeft niet iedereen te halen, maar leesbaarheid wel.

2. "Het handschrift zal wel blijven bestaan omdat het goed, mooi, nuttig of belangrijk is". Juist omdat dat niet zo vanzelfsprekend blijkt te zijn, ondernemen we actie.

3. "Wat kinderen in 1950 kunnen leren, kunnen ze nu nog". Als ze met dezelfde bagage geboren worden kan dat inderdaad. Maar door de veranderde omstandigheden zullen we stappen moeten inhalen om geen terrein braak te laten liggen.

Laptopjes

Zeker voor leerlingen met niet te remediëren schrijfproblemen kan de laptop een prima HULPMiddel zijn. De samenleving heeft volgens ons de steun aan het schrijven opgezegd vanwege a. nieuwe, snellere en meerdere communicatiemogelijkheden, b. gemakzucht en c. onwetendheid.

Reactie

Waarom blijft het Platform Handschriftontwikkeling zich tegen wil en dank inzetten voor de burger die leesbaar kan schrijven?

Wat in de hele discussie vergeten wordt is de GROTE invloed van de schrijfbeweging op ons brein. Niet de veranderde context, maar de impact op de ontwikkeling van de hersenen vormt de kern van de zaak! Bij het spelen en bij de voorbereidende tweehandige schrijfbewegingen wordt de samenwerking tussen linker- en rechterhersenhelft gestimuleerd, wakker gemaakt en uitgebreid. De motoriek wordt zo verfijnd, dat alleen een mens deze beweging kan maken.

Het voorbereidend schrijven is tegelijk een goede voorbereiding op het typen met 10 vingers!

Het aanleren van een lettervorm heeft een andere motorische input wanneer we dat ook met onze zintuigen en als beweging ervaren, dan alleen het aantikken van een toets. Dat laatste komt voor iedere lettervorm op dezelfde beperkte beweging neer.

Dit heeft ook gevolgen voor het kiezen van een schrijfmethode. Wat doet een bepaalde beweging met ons en wat geven we de kinderen dan mee?

Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond, dat schrijven invloed heeft op ons emotionele brein. Ons welbevinden is ermee gebaat. Dan laten we het esthetische aspect nog buiten beschouwing. Denk aan iets van je afschrijven, dagboekcultuur, etc. Een brief uit Kamp Holland gaat bijvoorbeeld 's nachts mee onder het kussen. De schrijver is gevoelsmatig dichterbij dan in een geprinte mail. In het handschrift laat de schrijver zichzelf zien door zijn **eigen** beweging op het papier, zijn **eigen** gebruik van die ruimte en door zijn **eigen** vorm te gebruiken. Persoonlijker, socialer en meer onthaastend kan haast niet.

Laten we die mogelijkheden tot hersenontwikkeling liggen, dan laten we als mens een deel van ons potentieel ongebruikt.

Het Platform Handschriftontwikkeling wil de invloed van schrijven op onze hersenen blijven uitdragen. We maken gebruik van handschrift én computer al naar gelang de gelegenheid daarom vraagt.

De keuze blijft vrij; niet doordat we het een of het ander niet beheersen.

Schrijven is vooral een communicatiemiddel. De nieuwe, snelle, makkelijke, veelvuldige communicatie via internet kan een welkome **aanvulling** zijn..

Desondanks moet schrijven blijven!

* Onze brochure : Zelf je handschrift verbeteren? Waarom zou je!

Gratis van onze site te downloaden, klik [hier](#)

Platform Handschriftontwikkeling
Nieuwleusen, juni 2009

www.handschriftontwikkeling.nl
platformhso@home.nl